

pirmas antspaudas

Stovėjau eilutėje prie lėktuvo trapo ir laukiau, kad mane sulaikytų. Nejutau jokios baimės ar nerimo – tiesiog laukiau, kol prieis pareigūnai ir išsives. Jie turėtų tai padaryti, toks jų darbas ir aš labai neprieštaraučiau, tačiau niekas nesiruošė manęs sustabdyti – atvirkščiai, skubino, kad neužlaikyčiau eilės. Tad, sunkiai pakilęs metaliniais trapo laiptais, parodžiau stiuardesei bilietą ir į lėktuvą įslinkau tylus kaip šešėlis. Vos vilkdamas kojas susiradau savo vietą gale ir, negrabiai prasliūkinęs tarp eilių ir prisilaikydamas už kėdės atlošo, atsargiai klestelėjau prie lango. Pakišau po sėdyne kuprinėlę, prisisegiau saugos diržą ir apžvelgiau lėktuvą. Žmonių nedaug, salonas pustuštis, stiuardėsės ramiai triūsia orlaivio pirmagalyje. Tuoj vidurnaktis, reikėtų numigti, juk skrydis iki Etiopijos sostinės Adis Abebos truks pusšėštos valandos, bet neturiu jėgų net miegui... O kam jų turiu? Skauda visą kūną, net pačiam sunku suprasti – kur labiausiai. Nugara sutrankyta, klubai lyg švininiai, kojų gyslos pertemptos, krumpliai nudaužyti, kvėpuojant skauda šonkaulius – regis, labiau nusivaryti nelabai ir įmanoma. Būtų gerai, kad skrendant nepasitaikytų didelių oro duobių, jų nemėgstu ir kai nieko neskauda, o dabar vos išveriu, nors dar nė nepakilome...

Sėdėjau savo kėdėje ir stengiausi suvokti tą iki skausmo nemalonią būseną, kurioje nebuvo nei baimės, nei drąsos, nei noro, – tačiau abejingumo irgi. Buvo tik nuolankumas, neišvengiamybė ir

lemtis. Galbūt... – tik visa tai sumišę su apmaudu, gailėsčiu, ilgesiu ir kartėliu. Tie jausmai dažnai būna sumišę ir nelabai to pastebi, tačiau šį kartą tame jausmų katilė kažko trūko, bet ko? Po akimirkos supratau, kad atsakymą žinau, tik jis man nepatinka ir kaip įmanydamas norėčiau jo išvengti, bet lūpos sušnabždėjo pačios:

– Trūksta vilties.

O iš kur jos gauti, jeigu reikalai pakrypo taip nelauktai? Jaučiausi lyg užmirštas ir nuskriaustas vaikas, kuris nežinia kaip pats turi rasti kelią namo, bet kažkodėl skrenda į priešingą pusę. Juk neturėčiau čia būti, skristi šiuo lėktuvu, jokios rodyklės nerodė šitos krypties, turėčiau būti už tūkstančių kilometrų, o skrendu į nepažįstamą, tolimą šalį, kur niekas nelaukia, nežino ir nė nenumano, kad egzistuoju. O jeigu žinotų, ko ten skrendu, – vengtų manęs kaip negandos. Ir kokia gali būti viltis, kai neši blogą žinią? Juk visi kratosi tokios atsakomybės. Kas nori būti bloga nešančiu? Ir aš nenoriu, tik kad nėra kam juo būti. Žinau, galėčiau susirasti šimtus įvairiausių pasiteisinimų – nuo skausmų iki svarbių neatidėliotinų reikalų, nuo pinigų stygiaus iki pareiškimo: tai ne mano reikalas! – ir išvengčiau tos nelemtos pareigos, bet žinau ir kitą dalyką: niekada sau už tai neatleisčiau ir negalėčiau su tuo gyventi. Niekada. Tikrai norėčiau, bet nemoku, o gal ir negaliu, nes tai kiekvieno reikalas, o šiuo atveju – mano, kad ir kaip tai stengčiausi paneigti. Ir visai nesvarbu, ar pats taip pasirinkau, ar mane pasirinko, ar tiesiog atsidūriau netinkamoje vietoje netinkamu metu – kitos išeities nematau ir turėsiu atlikti tą nemalonų, bet neišvengiamą darbą, nes kitaip... *Kitaip viskas, kuo tikėjau, kuo gyvenau, apie ką svajojau ir ką kalbėjau – netektų prasmės.* Štai kaip sudėtingai paprasta.

Dirstelėjau į stiuardėsę, uždarančią orlaivio duris, ir pamaniau: *taip niekas manęs ir nesulaikė, tau kaip visada sekasi. Nejaugi? Tau sekasi prisišaukti bėdų – tai jau tikrai, bet kaip sekasi iš jų išsikapuoti – primena sudaužytas kūnas.*

Lėktuvas lėtai pajudėjo, galingas virpulyš perbėgo visu kūnu ir, stebėdamas stiuardesių saugos instruktažą gestų kalba, nejučia prisispaudžiau prie kėdės. Nemėgstu pakilimų – tai taikliausias ir trumpiausias posakis apie savo skrydžio baimeį. Lygiai taip pat nemėgstu ir nusileidimų bei paties skrydžio, bet pakilimų ypač nekenčiu. Visuomet prisispaudžiu prie kėdės, įsikimbu į porankius ir užsimerkiu vaizduodamas, jog miegu, kad aplinkiniai nepamarytų mano siaubo. Kaip nors iškęsiu, visada iškenčiu, o jeigu bus labai riesta, tai dirščiosių į priešais tolumoje sėdinčių stiuardesių veidus. Jei pakilimas bus normalus, nors man taip ir neatrodys, – jos ramiai šnekučiuosis ir jaudulio veiduose nesimatys, o tai ramins. Lėktuvas pamažu išriedėjo į pakilimo taką, galingai sugaudė varikliai, tvirčiau suspaudžiau porankius ir užsimerkiau. Dar dingtelėjo mintis: *regis, lauke nevėjuota, kilsime švelniai*, ir lėktuvas šovė su neįtikėtina jėga pirmyn.

Norėčiau manyti, jog kelionė prasideda, tik kad ji seniai jau prasidėjo prieš geras dvi savaites Ovjedo mieste Ispanijoje, nors man kažkodėl atrodo, kad praėjo tūkstantis metų nuo tos akimirkos, kai laimingas pramerkiau akis viešbutyje *Camino Primitivo*¹. Ir jeigu kas nors tada būtų pasakęs, kuo viskas baigsis, nebūčiau sugebėjęs patikėti, nes tuo patikėti nelabai ir įmanoma...

1.

Kaip džiaugiasi, kad taip sugalvojau! Išsiruošiau į Ispaniją, kai visas pasaulis sustojo, ir negalėjau tuo patikėti. Noras kilo taip spontaniškai, kad nesukau sau galvos klausimu: kodėl man to reikia? *Ne pirmas, ne paskutinis kartas Kelyje*, išdidžiai pamaniau jam ruošdamasis ir mintyse regėdamas save prie Santjago de

¹ *Camino Primitivo* – seniausias žinomas Šv. Jokūbo kelias Ispanijoje, nusidriekęs nuo Ovjedo miesto iki Santjago de Kompostelos katedros.

Kompostelos katedros. *Kokie čia dar gali būti klausimai? Klausimai kyla tik tiems, kurie nežino atsakymų!* Nejaugi? – klausimų nekyla tik kvailiams arba išpuikėliams, o tu kuris iš jų? Deja, pasirodė, kad ir vienas, ir kitas...

Prabudau tylutėliame Oviedo viešbučio kambaryje, jo raktą pasiėmiau iš dėžutės su kodu, kai jį man atsiuntė SMS žinute šeimininkas. Pandemijos metu tai vienas saugiausių būdų. Lengvas nerimas nuplazdeno geriant rytinę kavą – juk dauguma albergų uždaryti, piligrimų beveik nėra, keliavimo taisyklės gali būti pakeistos kiekvieną akimirką. Apsisprendžiau paprastai: eisiu, kaip galėsiu, ir nakvosiu ten, kur įmanoma, – be jokių išankstinių nuostatų. Niekur neveluoju ir niekur neskubu, man regis, pasaulis jau tiek priskubėjo, kad toliau nėra kur... O kad beveik nebėra piligrimų: ir blogai, ir gerai, nes sutiksiu tik tuos, kurie negali čia nebūti. Dirstelėjau pro langą – dar tamsu, žiemos Ispanijos Astūrijoje nenuspėjamos. Bus kaip bus – vis tiek šilčiau nei Lietuvoje. Paskubomis baigiau kavą, užsimečiau kuprinę ir užtrenkęs duris raktą palikau dėžutėje su kodu. *Buen camino!* Kelias prasideda!

Žingsniuojau Astūrijos sostinės Oviedo gatvelėmis, seku jau iš vakaro nusižiūrėtomis geltonosiomis rodyklėmis ir per krūtinę nuvilnija saldumo jausmas: jaučiuosi kaip naujutėlaitis automobilis, pirmą kartą išriedėjęs iš salono: viskas gerai subalansuota, visa įranga patikrinta ir aukščiausios kokybės, apgalvota kiekviena smulkmena, viskas aukščiausios klasės ir, žinoma, aukščiausios kainos – nuo kuprinės iki batų ir skrybėlės. Eidamas dirsteliu į save parduotuvės vitrinoje: reikėtų nusifotografuoti – lengvai prisimerkęs slapčia pamanau: *neatmenu, kada pats sau taip būčiau patikęs*. Einu ir šypsau – žinau, kad kuklumas tikrai sugrįš jau su pirmaisiais dvidešimčia kilometrų, o vėliau sugrįš ir nuolankumas, bet dabar nesivaržau džiaugtis ir paspartinu žingsnį. Netrukus už nugaros lieka miestas, pradeda brėkšti, atsigręžiu ir eidamas

atbulas pamojuoju ranka. *Juk iš čia dar devintame amžiuje Astūrijos karalius Alfonsas II pirmą kartą iškeliavo nusilenkti šventojo Jokūbo palaikams. Jis buvo pirmasis piligrimas, kažin kelintas aš?* pamanau juokdamasis ir lengvai stuktelėjęs lazda patraukiu Grado link. Vė-soka, gal penki laipsniai šilumos, iš burnos sklinda garai. Prasideda kalvos, tolumoje dunkso kalnai, žinau, kad jie manęs laukia. Prašvitus vos laipsniu šilčiau, bet kol nestoji, raumenys šyla, nes nuolat tenka kilti aukštyn. Užsižiūrėjus į kalnus aplanko mintis: *kodėl pas mus jų nėra? Tačiau mes bent turime jūrą* – ir suima juokas, – juk ta pati mintis visada ta pačia formuluote aplanko kas-kart išvydus kalnus: tiesiog originalumo viršūnė! Bandau užuosti Astūrijos kvapą: gaivus, drėgnas ir truputį atsiduoda mėšlu. Mintyse perbėgu per visas raumenų grupes, nugarą ir pėdas – viskas gerai, kūnas kol kas nejaučia perkrovų ir dar tik įsivažiuoja į ritmą. Vėl įkvepiu oro: mėšlo daugiau, bet gaivumas nedingęs – arimų ir galvijų dvelksmas. Tik kodėl tas dvelksmas su kiekvienu žingsniu vis stiprėja? Apsidairau aplinkui, pakilnoju ir apžiūriu padus: kur tau nestiprės, jei tu kaip reikiant įmynęs į mėšlą?! Suima lengvas juokas ir siutas, einu ir viena koja vis brūžinu keliuką, patrankau patrankau padą, paeinu ir vėl brūžinu. *Na ką, kelionė darosi kvapni, net aromatinga*, pamanau vėl pabrūžinęs padą. O kaipgi kitaip, be kvapniųjų aromatų?! Dabar jau gaivumo ore mažai... Svarbiausia, jog iš karčios patirties žinau, kad ir kiek trinsiu, plausiu ar brūžinsiu tą padą, vis tiek visą dieną atrodys, kad oras dvokia mėšlu. Įdienesius prieinu upę, suprantu, kad seniausiai tas padas švarus – juk pyliu vandens, braukiau per žoles, nuėjau nemažai kilometrų, bet ne! Grieždamas dantimis vis tiek turėjau nusileisti prie upės, slystelėti, nučiuožti purvinu šlaitu ant subinės ir tada jau plauti ne tik bato padą, bet ir kelnes. Nuostabu! Dienelė eina kaip iš pypkės! Tiesiog Alfonsas – apšiktasis Astūrijos šikalius! – burbėjau stovėdamas basas, su striuke, po apatiniais aršiai trindamas kelnų užpakalį.

– *Mister, mister!* – pasigirdo vyriškas balsas iš viršaus. Pakėliau akis, o ten kaimietis mojuodamas rankomis rodo, kad čia negalima maudytis.

– Aš ir nesimaudau, – atrėžiau jam lietuviškai, – tik plaunuosi tavo karvių šūdą! – ir pajutau, kad tai pasakius nuotaika iš karto pasitaisė.

– *Aaaa, desgarcia, libero el laxante,*² – užjaučiamai parodė ir konstatavo kaimietis, o aš net ir nesuprasdamas ispaniškai, supratau, ką jis sako. Įniršęs norėjau kažką rėžti, bet suvokęs, kad jis nekalba angliškai, numojau ranka, o į galvą stuktelėjo apmaudi mintis: *reikėjo vis dėlto prie tos vitrinos nusifotografuoti!* Tada pakilau į viršų, basas, su apatiniais, striuke ir skrybėle, kuprine ant pečių ir batais bei šlapiomis kelnėmis rankoje, kyštelėjau jam savo telefoną ir pasakiau:

– Nufotografuok. – Kaimietis nesiginčijo, nupaveikslavo mane keletą kartų, atidžiai pažiūrėjo į ekraną, lengvai papurtė galvą ir be gailesčio pasakė:

– Katastrofa...

Peržiūrėjau nuotraukas ir negalėjau su juo nesutikti, bet išdžiai iškėliau nykštį ir pasakiau:

– *Christian Fernandez!*³

Kaimietis keletą sekundžių stebėjimo į mane kaip į nevisprotį, dar kartą rankomis parodė, kad čia negalima maudytis, ir linguodamas galva bei burbėdamas po nosimi:

– Katastrofa... nubrido pieva per kalvas.

Apsimovęs kelnes drėgnu užpakaliu nukulniavau ir aš. Dabar jau buvo visai nešilta. Vyliausi, jog kelnės netrukus pradžius ir nuo ėjimo greitai sušilsiu, tačiau prie upės vėjyje sustingo raumenys ir

² Nelaimė, paleido vidurius (*isp.*). (Čia ir toliau – *autoriaus past.*)

³ Ovjedo „Real“ komandos futbolininkas.

šilumos pojūtis sugrįžti neskubėjo. Priėjau koplytelę, ji uždaryta, bet dėžutėje paliktas antspaudas leido pažymėti piligrimo pasą ir tai trumpam pradžiugino. Siaurų nusileidimų ir pakilimų buvo nemažai, tad po truputį ėmė reikštis nuovargio požymiai. Kol kas bendri, dar nėra jokių pūslių, tik nuovargis ir alkis. Kuprinėje turėjau obuolį, kopiau keliuku ir nestodamas jį triauškiau. Kad stotum – raumenys turi būti išilę – ir tai! Stoti gali tik trumpam, ne ilgiau kaip dešimčiai minučių, nes jei sustings – vėl bus pasaka be galo. Gerai, kad peizažas gražus: kalvos, kalnų apsuptyje vienas kitas miestelis ar kaimai, bet tuščia, atrodo, žmonių čia nėra. Lyg amžinai būtų penkta valanda ryto, kai visi dar miega. Išniręs iš eilinio takelio į kelią, tolumoje pamačiau piligrimą. Nudžiugau, bet jis buvo toli ir prie jo neartėjau. Bandžiau padidinti tempą ir koki gerą pusvalandį skuodžiau greitu žingsniu drauge mėgindamas ir sušilti. Kai išlindau į ruožą, kuriame atsivėrė horizontas, nustebau, nes taip jo ir neprisivijau, o priekyje nieko nebuvo. Net stabtelėjau iš netikėtumo, nes buvau tikras, kad eidamas tokiu greičiu turėčiau jį pavyti.

– *Buen camino*, mielasai! – ant nuvirtusio medžio pasidėjusi – nežinia ar maišą, ar kuprinę – sėdėjo ir sūrį valgė stambi moteriškė su skara ir didžiuliais karoliais ant kaklo.

– *Buen camino!* – pasisveikinau ir mėginau suprasti: kas čia, piligrimė ar Kalėdų bobutė?

– Sėskis, mielasai, – angliškai, lyg su slavišku akcentu pasakė geraširdė keliautoja. – Valgysi bandelių?

Prisėdau nesispyriodamas ir be klausimų, mano rankose atsidūrė kelios bandelės su įvairiais įdarais, virtas kiaušinis ir persikas. Padėkojau ir valgydamas vogčiomis nužiūrinėjau bendrakeleivę. *Iš kur ji? Gal iš Moldovos ar Bulgarijos? Greičiau iš Moldovos, nors ten beveik nėra katalikų...* Jos apranga labiau derėtų į porą prie anksčiau sutikto kaimiečio rūbų nei prie Kelio: laisvas sarafanas, išmargintas raštais, per stambų juosmenį suveržta pūpsanti sterblė

pinigams, ilgos, matyt, pačios megztos kojinės ir pigūs nudrengti medžiaginiai sportbačiai, kuriuos išplatėjusi pėda netrukus išsprogdins. Šiaudinė skrybėlė ir įspūdingi karoliai dar labiau išryškino raudoną gurklėtą veidą ir geraširdes akis.

– Aš Danusia Antonia iš Rumunijos, – baigdama sūrį pasakė būtybė ir susibėrė paskutinius trupinius į burną. – Ar skanios bandelės? Aš palauksiu, tu valgyk.

Ar tik nebūsiu įkliuvęs? pamaniau, šiandien viskas taip įdomiai klostosi. Manęs nereikia laukti, visai nenoriu eiti kartu su kažkokia Danusia ir terba su karoliais. Danusia akivaizdžiai buvo laiminga, padėjusi alkstančiam. Valgiau lėtai, vildamasis, kad ji gal nueis. Ji šypsojosi ir niekur nesirengė eiti. Kad ir kaip lėtai valgiau, bandelės vis tiek baigėsi, tada atsigėriau vandens, Danusia atsistojo ir rankomis parodė, kad atsistočiau ir aš. Norėjau padėkoti už maistą ir eiti, bet ji paėmė už rankų, sutaurino veidą ir garsiai pasakė:

– Gerasis Dieve, dėkoju už šitą maistą ir šį pakeleivį, – ir tada jau tylomis, užsimerkusi, bet vis tebelaikydama mane už rankų paniro maldoje. Neturėjau jėgų jai prieštarauti, ištraukti rankas ir nueiti, juk ji ką tik mielaširdingai pasidalijo savo maistu, tad tiesiog stovėjau, žiūrėjau į Danusią galvodamas, kad įkyruolį atpažinsi akimirksniu, ir vietoj maldos tylomis pasipylė tokie žodžiai:

– Dieve Šventas, kokią nesąmonę sugalvojai? Kam Tu atsiuntei tą Danusią? Man ir be jos dar nuo karvės šūdų blogai! Susimylėk, paleisk mane iš tų karolių karalijos ir suteik man ramybę, amen, – ir nejučia užsimerkęs atsidusau. Matyt, Danusia tik tuo metu atsimerkė ir viską suprato savaip.

– Kaip smagu, kad tu irgi meldiesi, Dievas išklausė mano maldų ir atsiuntė man pamaldų bendrakeleivį.

Atsimerkiaiu tokiu staigumu ir tokiomis didelėmis akimis, kad Danusia mano žvilgsnį traktavo kaip ryžtą keliauti kartu.

– Einam, mielasai, iki Grado jau ne tiek ir toli.

– Tai kad aš gal dar pasėdėsiu, pavargau nuo ankstyvo ryto, – pasakiau abejingu balsu ir rūškanu veidu, o iš tikro vos tvardžiausi nepasakęs to, ką maniau iš tiesų: – Miela Danusia, kad ir iš kur tu būtum, aišku, ačiū už tavo bandeles ir persiką ir tikrai tau linkiu gero kelio, bet čiuožk tu nuo mano galvos su visais savo karoliais, sarafanu ir terba, leisk man įgrimzti į Kelią, kuriame tikrai nėra vietos danusiams ir sūrio trupiniams ant lūpų!

– Vėl meldeisi? – lyg niekur nieko paklausė Danusia – tikriausiai net pamėlau ir jau ketinau sugadinti jai nuotaiką, bet už nugaros pasigirdo balsas:

– *Buen camino!* Kaip smagu, kai Keliu keliauja mama su sūnumi. Jūs tokia graži šeimynėlė, – pasakė praeidamas piligrimas ir sparčiai nužingsniavo tolyn.

Tik pabandyk kam nors papasakoti! mintyse sušukau pavymui, o Danusia net susigraudino. Pažvelgiau į ją piktokai ir nepatenkin-tas burbtelėjau:

– Tai einam, kiek čia galime stypsoti? Gradus netoli, – o min-tyse supratau, kad dingsiu nuo maldų bobutės, kai tik atsiras bent menkiausia galimybė. Ėjome vidutinišku žingsniu, Danusia, kaip ir galima buvo tikėtis, smulkiai ir jausmingai pasakojo savo gyvenimo istoriją nuo dinozaurų atsiradimo laikų. Linksėjau galva, dairiausi, kur čia nuo jos pasprukus, klausiausi tik tada, kai ji emoci-ngai pakeldavo balsą. Balsą jį pakeldavo beveik visada, ir netrukus mano spėjimas pasitvirtino – ji mokytoja. Žinoma, seniai jau pensijoje, daugybę metų Konstancos (Konstanca – miestas Ru-munijoje) priemiestyje dėstė anglų kalbą, vyras pasimirė, pensija jos maža, turi keturias dukras, net dvi iš jų irgi mokytojos, sūnus dirbo Anglijoje fabrike, sekėsi jam puikiai ir, ai... – ką čia apie jį beprapasakosi... Vaikai kiekvieną mėnesį siunčia jai pinigų, o ji nekvaila: tuos pinigus taupo ir leidžia kelionėms. Dukros pyksta, nes siuntė pinigų įsirengti padoriam tualetui ir voniai, bet jai ir su šuliniu gerai, taip jau ji įpratusi, o kelionės tai jai atgaiva: buvo ir

Lurde, ir Medžiugorjėje, ir jai daug nereikia, užtenka, kiek vaikai ir Dievas duoda, o Dievu ji pasitiki, nes kaipgi kitaip? O labiausiai ji mėgsta dainuoti ir dainuoja savo jaunystės dainas. Danusia užtraukė savo jaunystės mylimiausią dainą ir aš iš siaubo vos nesuklyčiau iš paskos, po tos dainos ji sudainavo dar penkias – visas rumuniškai. Ruošiantis šeštajai (jos žodžius Danusia sakė ne iki galo prisimenanti, lyg man tai būtų svarbu ir suprasčiau rumuniškai) sugebėjau ją pertraukti parodydamas, kad artėjame prie senos koplytėlės. Tai Danusią užvedė:

– O dabar pagiedokime, – pasakė mokytoja ir užtraukė rumunišką giesmę. Aš žiauriai išsigandau – o jeigu ji traukia rumuniškus „Kalmus“? Mes iki vakaro iš čia neišeisime! Bet ačiū rumunų liaudies kompozitoriams – giesmė truko tik kokias septynias minutes. Meldėsi ji dažnai: prie koplytėlių, prie kryžkelių, prie didesnio medžio, upės ar tilto, protarpiais traukė giesmes. Stengiausi negriežti dantimis dėl jos nuolatinio stoviniavimo, bet juk dar tik pirma diena, dar laukia šimtai kilometrų! *Danusia, pagailėk tu manęs ir koplyčių, tavo balsas labai jau čiažus, išbaidysi visus, ir taip negausius, maldininkus!* beviltiškai mintyse meldžiau jos tikėdamasis, kad šios dienos maldos ir giesmės išseks. Gradus jau buvo visai čia pat, ir su kiekvienu žingsniu mane vis labiau pradėjo imti nuovargis ir panika.

Tai aš su ja ir nakvoti turėsiu kur nors viešbutyje su šuliniu?! Reikia radikalaus sprendimo: čia ir dabar. Danusia kaip tik giedojo autobusų stotelėje, gal pamanė, kad čia šiuolaikiška koplyčia? Kairėje styrojo krūmynai, takelis ir miškas. Šiandien, pasak vieno kaimiečio, man jau buvo paleidę vidurius, tai vienu kartu daugiau ar mažiau...

– Danusia, – susiėmęs už pilvo šūktelėjau stambiajai maldininkei, – man reikia, aš tuoj! – Danusia giesmėje tik linktelėjo galva palaimindama mano norą išsituštinti, ir aš nėriau į krūmus. Bėgau greitai, kliūdamas už akmenų, leisdamasis takeliu,

braukdamas pečiais ir kuprine krūmynų šakas. Suklykė paukštis, maniau, kad Danusia, tai išsigandęs stuktelėjau į medį. Skuodžiau ir mintyse dariau lankstą per krūmynus link miesto, kol veidą iškreipė palaiminga šypsena.

– Ate, Danusia, tu manęs nepavysi, tiesiog nepratilpsi čia su savo terba. Jee! Pagaliau aš laisvas nuo tavęs ir tavo keturių dukterų, gero tau kelio ir, Viešpatie! (sustoju ir pakėliu akis į dangų): duok jai patį tinkamiausią kelionės pakeleivį, kuris nuolankiai išklausus jos čaižių dainų ir giesmių, nuoširdžiai Tavęs prašau! – į dangų pakilo išgąsdintų paukščių pulkas ir aš supratau, kad mano malda bus išklaudyta. Broviausi per krūmynus, bėginėjau takeliu ir po kiek laiko išsimušiau į kelią. Nusipurčiau prikibusias šakeles ir lapus ir gręžiodamasis atgal paspartinau žingsnį. Niekas nesiveja. Ėjau laisvas ir laimingas, po kiek laiko per tiltą įžengiau į apytuštį miestą ir kaip visuomet prieš pabaigą smogė nuovargis ir alkis, tad per daug nesidairydamas puoliau ieškoti nakvynės. Po gero pusvalandžio klajonių mieste ir naršymo internete supratau, kad didelio pasirinkimo nėra – man didelio ir nereikia, – reikia tik vieno, ir, radęs nebrangų kambarį privačiame name, bematant jį užsisakiau ir susiskambinęs su šeimnininku patraukiau apsigyventi.

Tai butas bute, tiksliau, du sujungti butai sename name. Viename gyvena šeimnininkas ir dukra, o kitoje seno koridoriaus pusėje – du atskiri dviviečiai kambariai su bendru vonios kambariu. Senyvas šeimnininkas palydėjo iš tolo, mostelėjo ranka ir pasakė:

– Tavo kambarys kairėje, kitame jau yra piligrimas, daugiau greičiausiai nebus, juk toks metas, taigi man pasisekė, – nusišypsojo ispanas, dar pridūrė, kad netoliese yra parduotuvė, bet verčiau niekur nevaikščioti, o ryte išeinant tik užtrenkti duris. Nusiaviau gerokai jau įgrisusius batus, pastačiau ant tam skirtos lentynėlės ir įėjau į vidų. Vonios kambaryje garsiai kliokė vanduo, matyt, prausėsi kitas piligrimas. Nusimečiau kuprinę, pasiražiau – pirmosios dienos nuovargis visada keistas. Dar yra pakankamai jėgų,

sukauptų prieš kelionę, dar nekamuoja nuospaudos ir sąnarių skausmai, atlaiko dar ir nugara – kūnas tik pradeda suvokti, kad jo laukia ilga adaptacija ir gerokai ilgesnis koncentruotas ir metodiškas jo resursų eikvojimas, kuriam vėliau jis priešinsis visais įmanomais būdais, įskaitant tikrus ir ne visai tikrus skausmus netikėčiausiose vietose ir įkyrias nenuatrūkstancias mintis apie ėjimo beprasmybę. Bet tai bus vėliau, kol kas jis nesupranta, kas jo laukia, ir mano, kad tai tik vienos dienos nenumatyta perkrova, o ryt vėl viskas bus, kaip buvę. Mielasis mano kūne, susitarkim:

– Drošiu tave tik tiek, kiek būtina, ir saugosiu kiekvieną mielą žingsnį, o tu tarnauk ramiai ir nuolankiai, – išpyškinau tą sakinį garsiai ir pradėjau juoktis. – Kažin ar kūnas girdi, kai su juo kalbiesi?

Vanduo vonioj vis kliokė, norėjau nukeliauti kuo greičiau į dušą ir, kad nestoviniuočiau be reikalo, pasiklojau lovą su gauta vienkartinė patalyne, iš kuprinės išsitraukiau miegmaišį ir kosmetinę, pasidėjau šalia „alberginius“ rūbus: blizgančias treningų kelnes ir languotus marškinius, pasiruošiau ir naujutėlaičius *ružavus* sportbačius, kurių spalva tikrai juokinga, bet kai pirkau, kitokios nebuvo, o kaina su nuolaida viliojo labiau už spalvą, – juokais juos vadinau linksmaisiais sportbačiukais.

Vanduo vis kliokė, dirstelėjau į laikrodį, aš čia jau apie 20 minučių, kiek tas piligrimas gali turkštis? Įjungiau krautis telefoną, peržiūrėjau jame žinių portalų naujienas, persidėjau kuprinėje daiktus, praėjo dar 15 minučių – vanduo tebekliokia. Prišlepsėjau prie vonios durų, paklausiau, pabarbenau – tiktai kliokimas. Išbidzenau į lauką parūkyti, šaltoka, noriu kuo greičiau praustis ir išsiskalbti, kad galėčiau prigulti ir pailsinti nugarą! Grįžęs į kambarį, vėl pabarbenau į vonios duris, vanduo tebekliokė, prisėdau ant taburetės kambaryje, pradėjau nervingai kinkuoti visu kūnu, piktai dėbčioti į laikrodį, skaičiuoti minutes ir, kai buvau beprandąs viltį bei kantrybę, kliokimas staiga nuščiuvo; palaukiau gal

minutę, gal dvi, nejučia pakilau, atidžiai klausiausi garsų iš vonios ir lėtai nuslinkęs į tarpdurį išgirdau, kaip vos vos atsidaro durys, jos prasivėrė ir pro jas išėjo, o Viešpatie! – Danusia Antonia!!!

Stovėjau taip, lyg būčiau iš tikrųjų apsišikęs. Kvailai žiopčiodamas bandžiau išlemti kokias nors sutiktuvių džiaugsmo mandagybes, bet sugebėjau tik beviltiškai išstenėti:

– Man jau geriau...

Nuo tokios nesąmonės raudonis išmušė veidą ir prakaitas iš gėdos trykštelėjo ant smilkinių, Danusia dėmesingai nužvelgė mane ir pasakė:

– Tikrai būsi apsinuodijęs, veidas išmėtytas dėmėmis, žvilgsnis paklaikęs, eik į vonią ir marš į lovą, aš išvirsiu arbatos!

Įsmukau į vonią, uždaręs duris atsirėmiau į jas ir piktai pakėliau akis į viršų.

– Viešpatie, Tu tikrai išklausai žmonių maldų!

2.

Po kurio laiko gulėjau apklostytas, pavalgydintas nežinia kur ir kaip išvirta koše ir per prievartą apmautas Danusios megztomis vilnonėmis kojinėmis. Išgėrus tris didelius puodelius žolelių arbatos, pradėjo mušti prakaitas. Danusia lingavo galva.

– Gerai, kad suspėjau užbėgti ligai už akių.

Ji nesitraukė nuo manęs nė per žingsnį, atėjo vakaras, dar gerai, kad nedegiojo žvakių ir nešlakstė švęstu vandeniu. Žiūrėjau į lubas ir mėginau rasti išeitį. Gal pasakyti tiesą? – ir pats pasibaisėjau būsima rumunės reakcija į tokį šlykštų melą. Jau vėlu, verčiau ryte „pasveikti“ ir patraukti atsiseikinius kas kur... Bet vieną dalyką juk galiu padaryti ir slapčia nudžiugęs kreipiausi į globėją:

– Danusia?

– Kas, dūšele?

– Ačiū tau už rūpestį ir pagalbą. Pavargau ir noriu miego, gal galėtum jau užgesinti šviesą? – Danusia palaimingai nusišypsojo,